

מערך 3: הציונות שלי

"אם תרצו אין זו אגדה" מימיו זאב הרצל,

מערך 3: הציונות שלי

להסביר ולתמוך בפומבי במדינת ישראל.

חשוב! הדגישו בפני התלמידים, אל מול רשימת המעשים, שלא כל "מעשה טוב" יכול להיות מוגדר כ"מעשה ציוני". התנדבות במשלחת זכויות אדם באפריקה, לדוגמה, היא מעשה מוסרי, אלטרואיסטי, שיכול להיחשב ציוני אם המתנדב מדגיש את מוצאו ומייצג את מדינתו, אולם אינו חייב להיות כזה.

סיפור גוש קטיף, שאותו תוכלו להציג לתלמידים בעזרת המצגת, הכרזות או קטעי המידע, משמש במערך זה "מקרה בוחן" שלמולו יבחנו התלמידים את המושג "מעשה ציוני". זהו סיפור שצמח והתפתח מתוך האמונה במצוות יישוב הארץ - אותה מטרה שהובילה את התנועה הציונית כבר בראשיתה.

בהקשר זה יש לציין, כי עצם הישיבה בארץ, על פני ההגירה למקום "קל" יותר, יכולה להחשב בפני עצמה, כמעשה ציוני. הרחיבו על תפקידה החשוב של מצוות יישוב הארץ כמניע ציוני, באמצעות המקורות המובאים בנספחים למערך.

ייחודו של סיפור גוש קטיף בהקשר בו אנו עוסקים, דהיינו הניסיון להגדיר חוט מקשר וגרעין ציוני-ערכי, הזרוע בתוך מגוון של מעשים, מתגלה במלוא עצמתו דווקא במתרחש כיום - שש שנים לאחר ההתנתקות. סקירה של המצב הנוכחי מגלה, שהמתיישבים, שחוו קרע ושבר גדול כתוצאה מההנתקות, מנסים ברובם, להמשיך ולהתנהל מתוך אותה ליבה ערכית-ציונית שהובילה אותם להתיישב מלכתחילה בגוש קטיף. אנשים אלה מנסים היום להקים יישובים או גרעיני יישוב חדשים, להשתלב ולחזק מקומות חלשים, או במילים פשוטות, כפי שמציין המתיישב שדבריו מובאים בסיום המערך - "להמשיך ולעשות את מה שטוב לעם ישראל".

הפעילות מסתיימת בקריאה אישית לכל תלמיד להגדיר את ה"ציונות שלו" בהמשך לכל המידע אליו נחשף בפעילות וכדרך להפנות זרקור לנושא שנתפס כ"נשכח" "מיושן" או "לא רלוונטי" ולמעשה הוא חלק וצריך להיות חלק מהחיים של כל נער ונערה בישראל כיום.

בשלב השני, אנו מזמינים את התלמידים לקרוא ולנתח קטעים של מגוון דוברים, המתייחסים להיבטים ומשמעויות שונות של הציונות.

לאחר הקריאה, יתבקשו התלמידים למיין שורה של מעשים "ציוניים" או "לא ציוניים", לפי תפיסתם. אפשרו להם לערוך מיון חופשי, אולם הקפידו שמאחורי כל בחירה שהתלמידים עושים יעמדו טיעון והסבר. הנחו אותם להיעזר בניתוח קטעי המידע שערכו בשלב הקודם של הפעילות.

מטרת המיון היא להראות דווקא את השונות שבין הבחירות של קבוצות תלמידים ולחשוף את האפשרות שמעשה המוגדר כ"ציוני" בעיני האחד אינו בהכרח ציוני בעיני האחר.

בנוסף לכך, משחק המיון מעמת את התלמידים עם הצורך להגדיר לעצמם שוב ושוב קריטריונים לבחירה וכך, בצורה הדרגתית ותהליכית, לנסות ולפתוח את השאלה מהי ציונות וכיצד היא מוגדרת.

בפרק זה חשוב להתעכב ולהדגיש את נושא **המניעים** למעשים השונים:

- האם אדם נוקט בצעד כלשהו מתוך מחשבה על טובתו האישית או שמא מניע ציבורי עומד מאחורי המעשה?
- האם ה"ציבוריות" של המעשה הופכת אותו בהכרח ל"ציוני"?
- האם ניתן לתעל מעמד ציבורי או תקשורתי (לדוגמה פירסום כתוצאה מהצלחה בתחום הספורט או הקולנוע) הנובע ממעשים של קידום הטובה האישית לתוך פעילות "ציונית"?

כדוגמה להתנהלות ציונית בתוך עשייה הנובעת מתוך מניעים אישיים, ניתן להביא את סיפוריהם של ידוענים שונים, הפועלים ברחבי העולם (נעה תשבי, עומרי כספי, שחר פאר), אשר אינם מסתירים את מוצאם היהודי-ישראלי ולעתים אף מנסים לקדם,

מבוא

מערך השיעור המוגש כאן מבקש להניח בצד את העיסוק הפוליטי בנושא גוש קטיף ובתכנית ההתנתקות ולהשתמש בסיפור ההתיישבות בגוש, שראשיתו ביום כ"ב בשבט התשל"ז, כאמצעי לעיסוק בשאלה "מהי ציונות" בשנת 2012.

באמצעות דוגמאות שונות למעשים ציוניים כאלה ואחרים ובאמצעות סיפורם של המתיישבים בגוש קטיף מנסה הפעילות לבחון, יחד עם התלמידים, את יחסם למושג "ציונות", את השתנותו לאורך השנים ואת חשיבותו עבורם.

המערך איננו מבקש לסקור את כל המשמעויות שהציונות מגלמת בתוכה כיום או להגדיר את הציונות באופן חד-משמעי, אלא להפנות זרקור דווקא אל השונות הרבה בתפיסת ה"מעשה הציוני" החדש, כפי שרואים אותו פרטים שונים בחברה. המערך מנסה למצוא, מתוך בחינה של מגוון מעשים ופעולות, את הקריטריונים שעל פיהם אפשר להגדיר "גרעין ציוני", אשר קיים במעשים מסוימים וחסר באחרים.

מטבע הדברים, לא נוכל להקיף במערך זה את כל החומר התיאורטי הרלוונטי לנושא ואנו מזמינים אתכם להרחיב את הקריאה ולהעשיר את הדיון במושג הציונות לפי יכולתכם.

דגשים והנחיות

המערך נפתח בשיר "ציונות בלי מרכאות", המציג את דמותו של בנימין זאב הרצל ומדגיש את הפן הסובייקטיבי וה"לא רציונלי" הקיים במעשה הציוני. זוהי פתיחה לנושא שאותו מנסה המערך להציג גם בהמשך.

מערך 3: הציונות שלי

מהלך הפעילות

חלק 1: מהי ציונות?

הקריאו את ההגדרה של המושג ציונות, כפי שנלקחה מתוך הלכסיקון הציוני (מאת אפרים ומנחם תלמי, ספריית מעריב, 1982):

"ציונות היא התנועה היהודית הלאומית בעת החדשה, הדוגלת בשיבת העם לציון, אל מולדתו ההיסטורית, ארץ ישראל ובהקמת מדינה יהודית חופשית ועצמאית, וחינוך חיי הרוחניים, התרבותיים, המדיניים והכלכליים של עם ישראל".

שאלו: האם ההגדרה הזו מעודכנת? האם המושג "ציונות" השתנה או התחלף מאז שהתנועה הציונית נוסדה? מדוע? הקריאו ו/או השמיעו את השיר "ציונות בלי מרכאות", שכתב דן אלמגור והדגישו את השורה המסיימת של השיר - "יש ויש פה עוד מה לעשות" (מילות השיר מופיעות בנספח 1).

נהלו דיון קצר:

- מי מהתלמידים מגדיר את עצמו ציוני? במה זה מתבטא?
- מה יש לעשות בתחום הציונות בימינו?
- איך עושים ציונות?
- מדוע אומר המחבר בשיר "זה אולי לא הגיוני", כשהוא מתייחס להיותו ציוני?
- מה המניע הגורם לאדם לפעול ולעשות מעשה "ציוני"? למה זה חשוב?
- האם יכול להיות שמעשה הנחשב ציוני בעיני אחד מאיתנו איננו ציוני בעיני האחר?

חלק 2: שתי נקודות מבט

הקריאו את הקטע אודות חוות הבודדים בנגב. בקשו מן התלמידים לנסות להעלות טיעונים "ציוניים" בעד ההתיישבות בחוות ורשמו אותם בטבלה על הלוח. כעת בקשו מהתלמידים להציע טיעונים "ציוניים" נגד ההתיישבות וכתבו אותם בטבלה (היעזרו בנספח 2 לבניית הטבלה).
הראו את הטיעונים השונים על הלוח, תנו לגיטימציה מלאה לכל אחת מהגישות והדגישו, שזו לא הסוגיה היחידה שבה יש מחלוקת לגבי "מה ציוני".

חלק 3: ציוני או לא?

חלקו את הכיתה לחוליות עבודה ותנו לכל אחת מהקבוצות קטע קריאה (נספח 2). בקשו מהתלמידים לקרוא את הקטע, לענות על השאלות שלאחריו ולנסח היגד המביע את הציונות עפ"י הדובר שבקטע.

בסיום העבודה יקריא נציג מכל חוליה את ההיגד של קבוצתו בקול.

סכמו:

הדוברים השונים מייחסים לציונות משמעויות שונות:

1. א.ב. יהושע טוען שהציונות הסתיימה במעשה הקמת המדינה הציונית ובישיבה בה. על פי תפיסה זו הקמת יישוב בנגב, למשל, היא מעשה פטריטי אבל לא "ציוני".
2. איתן כבל טוען שהציונות אינה נגמרת בהקמת המדינה, אלא כוללת את ביסוסה כבית לעם ישראל - המעשה הציוני מבסס את הקיום הפיזי והמסגרת האירגונית של המדינה.
3. על פי תפיסתו של הרב קוק, הקמת המדינה אינה סיום התהליך, אלא שלב בדרך ליצירת חברת מופת ע"פ המודל היהודי, ולשימוש דוגמה לעמי העולם. לפי תפיסה זו יש

קבוצת יעד: בית ספר ממלכתי, כיתות ט' - י';

משך הפעילות: כשעה וחצי (שני שיעורים)

מטרות:

- היכרות עם המושג "ציונות";
- עיסוק בשאלה "מהי הציונות שלי";
- היכרות עם סיפור גוש קטיף;
- חשיפה למעשים ציוניים שונים ולדילמות המלוות אותם.

עזרים:

- קטעי קריאה - מהי ציונות?
- שש חפיסות קלפים ציוני/לא ציוני *
- שישה טושים מחיקים;
- שישה לוחות;
- דף "זה מה שאני" לכל תלמיד *
- כלי כתיבה;
- ערכת כרזות כ"ב בשבט, תקליטור, מצגת ואמצעי הקרנה.

* להדפסה עצמית מתוך התקליטור.

מערך 3: הציונות שלי

אומה מן האומות...! ועכשיו, העיסוק שלנו ביישוב הארץ הוא 'או לשממה'.
המטרה שלנו היא להפריח את השממה. וזה כיף להיות הממשיכים של בן-גוריון וליישב את הנגב".

אליהו אוזן -

תושב נצרים לשעבר, היום גר בבני נצרים בחולות חלוצה
"אנחנו יישוב שהיינו כל הזמן במשימה. אנחנו חיים כאנשים במשימה ואני ממשיך להיות ממוקד במשימה.
ניסיתי לעשות משימה אחת, שאני מאמין שהיא הייתה נכונה ואמיתית. עם ישראל לא רצה אותה בשלב הזה, לא עכשיו, אולי בעוד כמה דורות. אז אני הולך למשימה אחרת ואני מקווה מאוד שעם ישראל ירצה אותה".

**הזמינו את התלמידים להגיב ולהביע דעה: הזמינו את התלמידים להגיב ולהביע דעה:
האם המתיישבים תופסים את עצמם כציוניים?
האם "הציונות של התלמידים" מתבססת על אותם ערכים? על ערכים שונים? אילו הם?
הזכירו את השיר הפותח ושאלו: האם זה "הגיוני"? האם זה "ציוני"?**

חלקו לכל תלמיד דף "זה מה שאני" והזמינו אותו לכתוב את הגדרת הציונות שלו ומעשה ציוני אחד שיבחר לבצע בעצמו.

לרגל יום כ"ב בשבט הציגו את סיפור ההתיישבות בגוש קטיף כאחת מהתשובות האפשריות לשאלה "איך עושים ציונות".

השתמשו במצגת/ערכת הכרזות/קטעי המידע המצורפים בפרק המידע הנוסף בסוף החוברת כדי לספר את סיפורו של גוש קטיף ועצרו לפני המאבק וההתנתקות.

שאלו:

- האם המעשים המתוארים בסיפור הם ציוניים בעיניכם? מדוע?
- מהם המאפיינים ה"ציוניים" בסיפור (אם יש כאלה) בעיניכם?
- האם ניתן לזהות בסיפור "גרעין ציוני" חוזר?

חזרו לסיפור וספרו על שלב המאבק וההתנתקות.

שאלו את התלמידים

- כיצד ראו תושבי גוש קטיף את מעשיהם?
- מה הייתם עושים במקרה כזה?
- האם אתם מזדהים עם התחושות שלהם?

הציגו את תמונת המצב האנושית כיום והזמינו שניים מהתלמידים להקריא מדבריהם של מתיישבים:

צורית ירחי -

תושבת נצרים לשעבר, היום גרה בבני נצרים בחולות חלוצה
"לא חיפשנו שממה, אבל אנחנו הולכים לאן שצריך אותנו...
אנחנו שכנים של הרב מן, והרב מן חיזק אותנו ואמר שבהלכות יישוב ארץ ישראל כתוב: "שלא נעזבנה ביד אומה מן האומות או לשממה". כשהיינו בנצרים העיסוק שלנו היה 'שלא נעזבנה ביד

חשיבות רבה לאופן ההתנהלות המוסרית והתרבותית של החברה בישראל.

4. רונן שובל רואה את הציונות כפעולה תודעתית ולא דווקא מעשית - לדבריו הציונות אינה מתמצה בבניית החברה היהודית במדינת ישראל אלא כוללת גם את חיזוק האמונה בצדקת הדרך, שכנוע פומבי והגנה על תדמיתה ורוחה של המדינה.

כעת, חלקו לכל חוליה חפיסת קלפים, טוש מחיק ולוח משחק (נספח 3). בקשו מכל קבוצה לקרוא את הכתוב בקלפים ולמין אותם לשתי ערמות על פי הסימון על הלוח - מעשים ציוניים ומעשים לא ציוניים. ציינו, שיש לנמק את הבחירה ולכתוב בגב כל קלף (בשתי מילים) את הסיבה שבגללה הקלף נבחר לערמה המסוימת. הדגישו, שכדי שמעשה יסווג כ"לא ציוני" הוא לא צריך להיות "אנטי ציוני" או נוגד את הציונות. הזמינו את התלמידים להיעזר בקטעים שניתחו ובהגדרות שנתנו הדוברים השונים למושג "ציונות" כדי לקבוע קריטריונים למיון.

חלק 4: הגרעין הציוני

לאחר מיון הקלפים בררו עם התלמידים האם כל החוליות מיינו את החפיסה שקיבלו באופן זהה. עמדו על ההבדלים במיון (אם לא היו כאלה, הציגו את המיון "שלכם") והראו שיש מקרים, שבהם מעשה הנחשב ציוני בעיני אדם או קבוצה אחת, איננו ציוני בעיני קבוצה אחרת.

סכמו: לציונות יש ביטויים רבים ושונים וכל אחד יכול לתפוס את המושג ואת הגשמתו באופן שונה. האם ניתן להגדיר מכה משותף לכל המעשים הציוניים? האם יש "גרעין" ציוני החוזר בכל המעשים המשתנים והמתחלפים? מה הגרעין הזה?

ציונות בלי מרכאות

ציונות בלי מרכאות / דן אלמגור

כך חלפו השנים ואותה התנועה
לא שקטה ולא נחה אפילו שעה
וכל מה שעשתה כבר נחקק ונרשם
בדברי תולדותיו של העם!
והיום כששמים מסביב מרכאות
מבטה העיקש שוב פונה לבאות
היא אומרת לעם: "החלום עוד לא תם
יש ויש פה עוד מה לעשות".

ולכן, לכן אני גם היום עוד ציוני
זה אולי לא הגיוני...

בחדרו הקטן במלון הישן
ישב גבר צעיר שחור שיער וזקן
ישב וכתב רעיון מטורף
מדינת היהודים קום תקום
הוא ידע לחלום ולהלהיב אנשים
אך ידע שצריך כל חלום להגשים
ולכן הוא כינס את עמו לקונגרס
ודיבר עליהם ציונות.

הוא אמר להם: "אני, תסלחו לי, ציוני
זה אולי לא הגיוני, אבל זה מה שאני".

והם באו כולם לאותו הקונגרס
והקשיבו לאיש הנלהב, התוסס
האומר: "די לחלום! כי הגיע היום
לעשות מעשים של ממש".
כך נולדה לה לפתע תנועה חדשה
שדיברה ועשתה ציונות בלי בושה
והעם הנדהם התבונן בה נרגש
וזקף את ראשו מחדש.

מהי ציונות - קטעי קריאה

קטע 1:

איתן כבל

(מתוך נאום בכנסת, 27/4/2010)

באתר הסוכנות היהודית ציונות מוגדרת כתנועה לשיבת ציון בעת החדשה, הקוראת לעלייתם של היהודים לארץ ישראל וכינון מדינה יהודית עצמאית. אך מהי ציונות באמת? מהי משמעותו של המושג? בעיניי, ציוני הוא לאו דווקא רק אותו אחד שעשה עלייה - למרות שמדובר באחת ממטרותיה של התנועה. ציוני הוא גם לא גואל האדמות - כי תודה לאל, יש לנו כבר מדינה ריבונית ולא צריך לקנות אותן מאדוני הארץ. ציוני בעיניי הוא לא זה שמשלם מיסים כי את זה כולנו חייבים לעשות על פי חוק. ציוני בעיניי הוא זה העושה כל שלאל ידו לביצורה של מדינת ישראל כבית לאומי לעם היהודי, בית שדואג לדייריו ומטפח אותם, בית שמכבד ודואג גם לדייריו שאינם יהודים, בית שכל תכליתו היא דאגה לתושביו. ציונות, חבריי חברי הכנסת, אינה תלוית דת, גזע או מין - ציונות היא אהבה. ציוני הוא זה שרוצה שמדינת ישראל תישאר מדינה יהודית ודמוקרטית, וגם זה שמקבל את זה שהוא מיעוט ומכבד את הרוב....

• על פי איתן כבל, האם ישנה ציונות גם מחוץ למדינת ישראל?

• מה מבסס את מדינת ישראל על פי דבריו?

• האם הציונות של איתן כבל קשורה ליהדות או שהיא בלתי תלויה?

הציונות של איתן כבל היא

מהי ציונות – קטעי קריאה

קטע 2:

א.ב. יהושע

(מתוך "ציונות אינה אידאולוגיה", הארץ, 26.11.2010)

אל לנו להפוך את המושג (ציונות) למין רוטב ששופכים על כל מאכל, אם כדי לשפר לכאורה את טעמו או לחלופין להמאיס אותו.... לאחר שמדינת היהודים, היא מדינת ישראל, הוקמה בפועל, המובן היחיד של הציונות שנותר פעיל הוא עקרון חוק השבות. הווה אומר, מלבד היות מדינת ישראל נשלטת ומנוהלת על ידי כל האזרחים בעלי תעודת זהות ישראלית, באמצעות בית המחוקקים שלה, היא עדיין פתוחה לכל יהודי שירצה להתאזרח בה....

ציונות אינה מושג האמור לבוא במקום פטריוטיות או חלוציות. פטריוטיות היא פטריוטיות, וחלוציות היא חלוציות. קצין החותם על הארכת שירותו הצבאי או מי שמתיישב בנגב אינם ציונים יותר מבעל מכולת בתל אביב, אלא חלוצים יותר או פטריוטים יותר ממנו, בהתאם למובנים שניתנו למושגים אלה.

ציונות היא מושג היקר לנו, ולכן חשוב שימצא את ביטויו רק במקומו הנכון, והוא: בהבדל בינינו לבין יהודי התפוצות או הגולה. לכן השימוש האינפלציוני והמיותר גם מטשטש את הוויכוח המוסרי בין היהודים שהחליטו להיות אחראים, לטוב או לרע, לכל מרכיבי חייהם בטריטוריה מוגדרת ותחת שלטון עצמי, לבין אלה החיים בתוך רקמתם של עמים אחרים ומקיימים את זהותם היהודית באופן חלקי דרך לימוד, טקסים דתיים ופעולות קהילתיות מוגבלות.

• מתי והיכן מסתיימת הציונות על פי א.ב. יהושע?

• על פי תפיסתו של א.ב. יהושע האם יש הבדל בין ישובי חומה ומגדל ובין חוות הבודדים בנגב? אם כן, מהו?

• האם אפשרי על פי א.ב. יהושע מעשה ציוני מחוץ לגבולות מדינת ישראל?

הציונות של א.ב. יהושע היא

מהי ציונות – קטעי קריאה

קטע 3:

הרב קוק

מהלך האידיאות, פרק ב'

בראשית מטעו (נטיעתו) של העם הזה, אשר ידע לקרוא בשם הרעיון האלהי הברור והטהור בעת השלטון הכביר של האליליות בטומאתה פראותה, ונתגלתה השאיפה להקים צבור אנושי גדול אשר "ישמור את דרך ד' לעשות צדקה ומשפט".

זוהי השאיפה, שבאה מכח ההכרה הברורה והעזה והתביעה המוסרית הכוללת והרמה, להוציא את האנושיות מתחת סבל נורא של צרות רוחניות וחמריות ולהביאנה לחיי חופש מלאי הוד ועדן, באור האידיאה האלהית, ולהצליח בזה את כל האדם כלו.

למלואה של שאיפה זו צריך דוקא, שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית, ברום התרבות האנושית, "עם חכם ונבון וגוי גדול", והאידיאה האלהית המוחלטת מושלת שמה ומחיה את העם ואת הארץ במאור חייה.

למען דעת, שלא רק יחידים חכמים מצוינים, חסידים ונזירים ואנשי קדש, חיים באור האידיאה האלהית, כי גם עמים שלמים, מתקונים ומשוכללים בכל תיקוני התרבות והישוב המדיני; עמים שלמים, הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשכלת והקדושה, עד המערכות הרחבות, הסוציאליות, הפוליטיות והאקנומיות(=כלכליות), ועד הפרולטריון (=השכבות העממיות) לכל פלגותיו, אפילו היותר נמוך ומגושם. "

הסבר לטקסט

בתחילת הופעתו של עם ישראל על מפת ההיסטוריה, הגדיר אלוקים לאבי האומה, אברהם העברי, את מטרת הקמת עמו – "ישמור את דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". (בראשית י"ח, י"ט) המטרה היא לקדם את האנושות כחלק מהרצון האלוקי לתיקון העולם.

לשם כך, יש לבנות חברת מופת שתציג מודל להתנהלות ציבורית מוסרית, המממשת אידיאל של חיים ערכיים וצדק חברתי על פי מה שהרב קוק מכנה "האידיאה האלוקית המוחלטת". רק התנהלות ציבורית שכזו יכולה להיות מודל רלוונטי לאנושות כולה. כלומר, היהדות אינה יכולה להסתפק במודל מוסרי להתנהגות הפרט אלא שואפת להקים **חברה** מוסרית.

זו, אם כן, צריכה להיות מטרת הציונות לפי הרב קוק. לעם ישראל אין די בעצם שמירת קיומו הפיזי ולא במציאת מקום גיאוגרפי שבו הוא יוכל להיות בטוח ובר הגנה. מטרת הציונות היא חתירה בלתי פוסקת להקמת חברת מופת ציבורית מוסרית וערכית.

מהי ציונות - קטעי קריאה

• מהי השאיפה של עם ישראל על פי הרב קוק?

• האם הקמת מסגרת לאומית מצביעה על תהליך הסתגרות/התבדלות מהסביבה האוניברסאלית/מעמי העולם או להיפך - על תהליך של השתייכות והתקרבות לעמי העולם?

• מדוע שאיפה זו איננה יכולה להתממש על ידי "יחידים חכמים מצוינים חסידים ונזירים ואנשי קודש"?

• על פי תפיסת הרב קוק, מה הן המשימות המרכזיות היום, המבטאות את מימוש האידאל הציוני?

הציונות של הרב קוק היא

מהי ציונות - קטעי קריאה

קטע 4:

רונן שובל

(מתוך הספר "אם תרצו - כוכב ישראל, מניפסט
לציונות המתחדשת")

"מסה זו מבקשת לטעון כי משמעותה של הציונות נושאת בחובה כיום שני רבדים. ברובד הראשון יש לקבוע כי משמעותה של הציונות היא האמונה בצדקת דרכו של העם היהודי, בחשיבות רעיון ריבונות העם היהודי על מדינתו ובזכותו של העם היהודי למדינה יהודית במולדתו ההיסטורית. כפועל יוצא מתובנות אלו מתגבשת ההכרה בדבר זכותה של המדינה לפעול על מנת להגן על עצמה, לקדם את עצמה ולשמור על האינטרסים שלה. פגיעה באינטרסים הללו משמעותה פגיעה בציונות."

• מה הם שני הרבדים של הציונות החדשה על פי רוני שובל?

• האם הציונות שהוא מציג פונה פנימה, אל תוך העם היהודי או החוצה כלפי העולם?

הציונות של רוני שובל היא

מערך 3: הציונות שלי

נספח 3

קלפים ולוח משחק

עבודה
בפרסום

שנת
שירות
בעיירת
פיתוח

הקמת
יישוב
קהילתי
חדש באזור
השרון

התיישבות
בחוות
בודדים בנגב

לימודים
לדוקטורט
באוניברסיטה
העברית

עבודה
בחברת היי
טק

התנדבות
במרכז
קליטה

השתתפות
ביום
הניקיון

עבודה
בהוראה

לימודי
רפואה

נסיעה
לטיול ארוך
בחו"ל אחרי
הצבא

עיסוק
בספורט
תחרותי

ייצוג
ישראל
באולימפיאדה

השתתפות
במצעד
החיים

שירות
צבאי
משמעותי

נסיעה
לפוסט-
דוקטורט
בחו"ל

ריצה
בבחירות
לראשות
מועצה
מקומית

תרומה
לעמותה
לנזקקים

ציוני

לא ציוני

הציונות שלי היא:

המעשה הציוני שלי:

ציוני/ לא ציוני - נושאים ושאלות להרחבת הדיון במשחק

מיהו ציוני

מאת יולי חרומצ'נקו "הארץ" 4.5.2003

עתירה שהגישה החודש החברה להגנת הטבע נגד חוות הבודדים בנגב היא שיאו של עימות אידיאולוגי, ששני הצדדים הנצים בו מתעקשים להגדיר מחדש, כל אחד בדרכו, את הציונות...

30 הדונם של כרמי עבדת הם רק חלק מכ-1,500 דונם שניטש עליהם מאבק סוער עם החברה להגנת הטבע, אשר הגישה לאחרונה עתירה מינהלית לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. בעתירה מתבקש בית המשפט להורות למוסדות המדינה ולרשות המקומית להרוס את עשר חוות הבודדים שכבר עומדות לאורך הכביש ולמנוע את הקמתן של 20 חוות חדשות, בטענה שהן פוגעות בשטחים הפתוחים שבנגב. העתירה הצליחה להרגיז, או להפחיד, את המתישבים עד כדי כך שהחליטו, בעידודו של ראש המועצה האזורית רמת נגב, שמואל ריפמן, לצאת במסע ציבורי נגד החברה, במסר "החברה להגנת הטבע אנטי-ציונית". המתישבים אינם בוחלים באמצעים כמו פנייה לשרת החינוך בדרישה להפסיק את המימון שנותן המשרד לחברה...

בצד אחד עומדות ההתיישבות, הפרחת השממה וההיאחזות בקרקע - שגם כרוכות, בעיני אחדים, בגזענות, בריונות תכנונית ופריעת חוק. **מולן ניצבים שמירת הטבע והנוף, צדק חלוקתי ותכנון שוויוני**

- שגם מבטאים, בעיני אחרים, ראיית עולם סופר רדיקלית...

"זה לעשות דבר יפה במדבר", מתמוגג יענק'לה מוסקוביץ', מי שמוגדר האבא של התכנית, **"ציונות 2003 זה להגשים את החלום של בן-גוריון וליישב את הנגב...**

"ציונות 2003 זה התיישבות יהודית בנגב ובגליל..." "היום תנועות הירוקים ... חושבים שהתיישבות יהודית צריכה להיות רק בין גדרה לחדרה, אבל לא ראיתי אותם עושים משהו נגד ההשתלטות הבדווית על השטחים הפתוחים. הם שייכים לשמאל האליטיסטי, שמעדיף לשבת בשינקין ורוצה שישאירו לו את הנגב ריק בשביל הטיולים של סוף השבוע."

מנכ"ל החברה להגנת הטבע, מיקי ליפשיץ, מתרגז: **"ציונות 2003 בשבילי זה לחיות במדינה שמקיימת חיים ברמה מוסרית ורמה גבוהה של איכות חיים למען הדורות הבאים.** אם נפעל לפי השיטות של ריפמן, ספק אם מישהו ירצה לחיות פה בשנים הבאות."

טבלה מנחה למורה:

להימנע מבניית החוות	לבנות חוות בודדים בנגב
לחיות במדינה שמקיימת חיים ברמה מוסרית ורמה גבוהה של איכות חיים למען הדורות הבאים	להגשים את החלום של בן-גוריון וליישב את הנגב
שמירת הטבע והנוף, צדק חלוקתי ותכנון שוויוני	הפרחת השממה וההיאחזות בקרקע

על הדוברים

הרב קוק

הרב אברהם יצחק הכהן קוק - כיהן כרב הראשי האשכנזי הראשון של ארץ ישראל. הרב קוק היה דמות בעלת השפעה מרכזית בתולדות היישוב החדש שבארץ ישראל. אהבתו לחלוצים, אף לכופרים שבהם, ידועה ומפורסמת. תורתו הייחודית פיתחה דרכים מיוחדות לשילוב המסורת עם המציאות החדשה ותפיסת עולמו היא העוגן המרכזי של הציונות הדתית.

איתן כבל

חבר כנסת מטעם מפלגת העבודה ויו"ר הסיעה בכנסת. שימש בעבר במגוון תפקידים בכנסת ובממשלה.

רון שובל

ממקימי תנועת "אם תרצו" בוגר "התוכנית למנהיגות צעירה" של המכון לאסטרטגיה צעירה.

א.ב. יהושע

סופר ומחזאי, חתן פרס ישראל לספרות ושירה לשנת תשנ"ה.

מצוות יישוב ארץ ישראל (מתוך וויקיפדיה):

מצוות יישוב ארץ ישראל מתקיימת על ידי כיבוש הארץ ושמירת הריבונות עליה. ובלשון הרמב"ן המצווה לכבוש את הארץ "ולא נעזבנה ביד זולתינו מן האומות או לשממה". מצוות יישוב הארץ מתקיימת בצורתה המלאה והנכונה רק כאשר יש ריבונות יהודית על הקרקע. כל מעשה המחזק את הבעלות היהודית על הארץ נחשב כחלק ממצוות יישוב ארץ ישראל, מעשים אלו כוללים בניית בתים, נטיעת עצים פיתוח כלכלי של הארץ ועוד.